

ИЗБОРЕН КОДЕКС

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I Предмет и обхват

Чл. 1. (1) Този кодекс определя условията и реда за избиране на народни представители, президент и вицепрезидент на републиката, членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници и кметове на общини.

(2) С кодекса се определят и условията и реда за попълване на предсрочно овакантени мандати при прекратяване на пълномощията на народен представител, член на Европейския парламент от Република България и общински съветник.

Раздел II Избирателно право

Чл. 2. (1) Изборите се произвеждат въз основа на всеобщо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване.

(2) Всеки избирател има право на един глас.

(3) Всеки избирател има право да гласува само веднъж в едни и същи избори за Европейски парламент.

Чл. 3. (1) Право да избират народни представители, президент и вицепрезидент на републиката имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, **живели са най-малко през последните ..... месеца в Република България**, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода.

(2) Право да избират членове на Европейския парламент от Република България имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, живели са най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, не са поставени под запрещение и не изтърпяват наказание лишаване от свобода.

(3) Всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, има право да избира членове на Европейския парламент от Република България, ако е навършил 18

години към изборния ден включително, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, не е лишен от правото да избира в държавата членка, на която е гражданин, и предварително с писмена декларация е заявил желанието си да упражни правото си на глас на територията на Република България.

(4) Право да избират общински съветници и кметове на общини имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, не са поставени под запрещение, не изтърпяват наказание лишаване от свобода и са живели най-малко през последните 10 (12) месеца в съответното населено място.

(5) Всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, има право да избира общински съветници и кметове на общини, ако е навършил 18 години към изборния ден включително, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните 10 (12) месеца в съответното населено място, не е лишен от правото да избира в държавата членка, на която е гражданин, и предварително с писмена декларация е заявил желанието си да упражни правото си на глас в съответното населено място.

Чл. 4. (1) Право да бъдат избирани за народни представители имат българските граждани, които са навършили 21 години към изборния ден включително и нямат друго гражданство, с изключение на поставените под запрещение и на изтърпяващите наказанието лишаване от свобода.

(2) За президент и вицепрезидент на републиката може да бъде избран български гражданин по рождение, навършил 40 години, който няма друго гражданство, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода и е живял последните пет години в страната.

(3) Право да бъде избран за член на Европейския парламент от Република България има всеки български гражданин, който е навършил 21 години към изборния ден, има постоянен адрес в Република България, живял е най-малко през последните две години в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, няма гражданство в държава извън Европейския съюз, не е поставен под запрещение и не изтърпява наказание лишаване от свобода.

(4) Право да бъде избран за член на Европейския парламент от Република България има и всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, навършил е 21 години към изборния ден, няма гражданство в държава извън Европейския съюз,

не е лишен от правото да бъде избран в държавата членка, на която е гражданин, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните две години в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз, и с писмена декларация е заявил желанието си да бъде избран.

(5) Право да бъдат избирани за общински съветници и кметове на общини имат българските граждани, които нямат друго гражданство в държава извън Европейския съюз, навършили са 18 години към изборния ден включително, не са поставени под запрещение, не изтърпяват наказание лишаване от свобода и са живели най-малко през последните 10 (12) месеца в съответното населено място. За кмет може да бъде избрано лице, което притежава минимум образователно-квалификационна степен "бакалавър".

(6) Право да бъде избран за общински съветник има и всеки гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който не е български гражданин, няма гражданство в държава извън Европейския съюз, навършил е 18 години към изборния ден включително, не е поставен под запрещение, не изтърпява наказание лишаване от свобода, има статут на продължително или постоянно пребиваващ в Република България, живял е най-малко през последните 10 (12) месеца в съответното населено място, не е лишен от правото да бъде избран в държавата членка, на която е гражданин, и с писмена декларация е заявил желанието си да бъде избран.

Раздел III Изборни системи

Чл. 5. (1) Изборите за народни представители се произвеждат по пропорционална избирателна система с изборни листи на политически партии, коалиции на политически партии и независими кандидати, регистрирани в многомандатни избирателни райони чрез преференциално гласуване.

(2) В разпределението на мандатите участват партиите и коалициите, получили не по-малко от четири на сто от действителните гласове на национално ниво, както и независимите кандидати, получили гласове не по-малко от районната избирателна квота.

(3) За разпределянето на мандатите между партиите и коалициите се използва методът на Хеър-Ниймайер на национално ниво.

Чл. 6. (1) Изборите за президент и вицепрезидент се произвеждат едновременно по мажоритарната изборителна система.

(2) Президентът и вицепрезидентът се избират от една кандидатска листа.

Чл. 7. (1) Изборите за членове на Европейския парламент от Република България се произвеждат по пропорционална изборителна система с национални изборни листи на политически партии, коалиции на политически партии и независими кандидати чрез преференциално гласуване.

(2) В разпределението на мандатите участват партиите, коалициите и независимите кандидати, получили получили гласове не по-малко от националната изборителна квота.

(3) За разпределянето на мандатите между партиите, коалициите и независимите кандидати се използва методът на Хеър-Ниймайер на национално ниво.

Чл. 8. (1) Изборите за общински съветници се произвеждат по пропорционалната изборителна система.

(2) Изборите за кметове на общини се произвеждат по мажоритарната изборителна система.

(3) За разпределянето на мандатите между партиите, коалициите и независимите кандидати се използва методът на Хеър-Ниймайер на общинско ниво.

Раздел IV

Насрочване и произвеждане на изборите. Утвърждаване образци на изборните книжа

Чл. 9. (1) Изборите за народни представители, членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници и кметове на общини се насрочват от президента на републиката не по-късно от 60 дни преди изборния ден.

(2) Изборите за президент и вицепрезидент на републиката се насрочват от Народното събрание не по-късно от 60 дни преди изборния ден.

Чл. 10. (1) Изборите се произвеждат в един неработен ден за цялата страна.

(2) Изборите за членове на Европейския парламент от Република България се произвеждат в последната година от 5-годишния мандат на Европейския парламент в съответствие с изборния период, определен от

Съвета на Европейския съюз.

Чл. 11. Президентът на републиката утвърждава образци на изборните книжа и ги обнародва в "Държавен вестник" не по-късно от 55 дни преди изборния ден.

Раздел V

Организационно-техническа подготовка на изборите

Чл. 12. (1) Организационно-техническата подготовка на изборите се осъществява от Министерския съвет и от областните и общинските администрации във взаимодействие с изборителните комисии.

(2) Разходите по подготовката и произвеждането на изборите са за сметка на държавния бюджет по утвърдена план-сметка, съгласувана с Централната изборителна комисия. Министерският съвет може да възложи координацията и изпълнението на дейностите по организационно-техническата подготовка на изборите на определен министър.

(3) Заявленията, жалбите, удостоверенията и другите книжа по този кодекс се освобождават от държавни такси.

(4) Документите по този кодекс, които са издадени на чужд език, се представят заедно с легализиран превод на български език.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този кодекс:

1. „Живял последните пет години в страната“ е български гражданин, който фактически и трайно е пребивавал на територията на страната през повече от половината за всяка от петте години, предхождащи датата на избора.

За живеене в страната се приема и престоят в чужбина за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

2. "Живял най-малко през последните три месеца в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз" е:

- български гражданин, който има постоянен и настоящ адрес на територията на Република България или адрес на пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз;

- гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на Република България или на друга държава - членка на Европейския съюз,

най-малко 60 дни от последните три месеца към датата на произвеждане на изборите.

За живеене в страната се приема и престоят извън Република България за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

3. "Живял най-малко през последните две години в Република България или в друга държава - членка на Европейския съюз" е:

- български гражданин, който има постоянен и настоящ адрес на територията на Република България или адрес на пребиваване в друга държава - членка на Европейския съюз;

- гражданин на държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на Република България или на друга държава - членка на Европейския съюз,

най-малко една година и четири месеца към датата на произвеждане на изборите.

За живеене в страната се приема и престоят извън Република България за времето, в което български гражданин е изпратен там от българската държава.

4. „Живял най-малко през последните десет (дванадесет) месеца в съответното населено място” е:

1. български гражданин, който има адресна регистрация по постоянен и настоящ адрес на територията на съответната община или кметство, включително и който има постоянен и настоящ адрес в различни общини или кметства на територията на Република България;

2. гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, който има адрес на пребиваване на територията на съответната община или кметство,

към дата десет (дванадесет) месеца преди датата на произвеждане на изборите, като променилите адресната си регистрация след тази дата имат право да гласуват по предишната си адресна регистрация, където са включени в избирателните списъци.